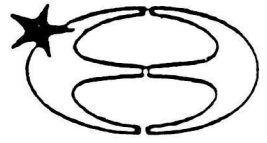

SUDFRANCIA STELO

Bulteno de la Federacio Langvedoko-Rusiljono
N° 132 - 4a kvaronjaro 1995 - Jarabono : 30 F

Fédération d'Espéranto du Languedoc-Roussillon CCP 956-28 P Montpellier
chez L. Négron 40, Chemin des Amandiers 34400 Lunel

Esperanto-rendevuoj

En majo notu du rendevuojn en nia regiono:

La Federacia Kongreso okazos en Lunel la 13an kaj 14an kaj trinivela staĝo en Batipaume apud Agde, de la 24a ĝis la 28a.

Aliloke menciindas:
la 50a kongreso de
Sat-Amikaro en
Mittelwihr (Alzaco)

SEMAJNOJ	APRILIO							MAJO					JUNIO					
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	22	23	24	25	26			
LUNDO	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26					
MARDO	4	11	18	25	2	9	16	23	30	6	13	20	27					
MERKREDO	5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28					
JAŬDO	6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22	29					
VENDREDO	7	14	21	28	5	12	19	26	2	9	16	23	30					
SABATO	1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24					
DIMANĈO	2	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25					

Europ-unia kongreso
organizita de UFE
en Parizo je Pentekosto.

SEMAJNOJ	JULIO					AŬGUSTO					SEPTEMBRO				
	26	27	28	29	30	31	31	32	33	34	35	35	36	37	38
LUNDO	3	10	17	24	31	7	14	21	28	4	11	18	25		
MARDO	4	11	18	25	1	8	15	22	29	5	12	19	26		
MERKREDO	5	12	19	26	2	9	16	23	30	6	13	20	27		
JAŬDO	6	13	20	27	3	10	17	24	31	7	14	21	28		
VENDREDO	7	14	21	28	4	11	18	25	1	8	15	22	29		
SABATO	1	8	15	22	29	5	12	19	26	2	9	16	23	30	
DIMANĈO	2	9	16	23	30	6	13	20	27	3	10	17	24		

Sète

Eksterlande kaj somere elstaras kaj sin sekvas:

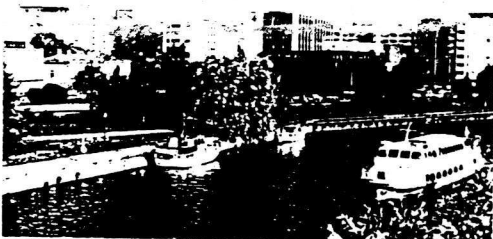
la kongreso de SAT en Maribor (Slovenio) de la 15a ĝis la 22a de Julio,

la 80a Universala Kongreso de UEA en Tampere (Finnlando) de la 22a ĝis la 29a de Julio,

la kongreso de Tejo (Junularo) en Sankt Peterburgo (Rusio) de la 31a de Julio ĝis la 7a de Aŭgusto.

"Heroldo" listigis pli ol 200 aranĝojn; petu fotokopion de SFS, se vi pretas vojaĝi al Esperantio.

Septembre la tradicia E°-semajno disvolviĝos en Sète, de la 2a ĝis la 9a.

(ĉi-supre): Tampere
80a UK de UEA
(dekstre): St Peterburgo
Tejo-kongreso

EUROPA KONGRESO
Parizo

Du sukcesaj iniciatoj...helpindaj:

Jam 1260 mendoj por la "Mazi"-kurso; eblas mendi kompletan ĝis la fino de Majo. Vidu detalojn p.11; ni montros la unuan parton de la kurso en Lunel.

"Vinilkosmo" ĉe Eurokka apud Tuluzo aperigis kasede kaj kompaktdiske la unuan parton de kompilo de diversstilaj muzikoj en E° de plej famaj E°-muzikgrupoj kaj artistoj (vidu p. 8).

Federacia Kongreso en

la 13an kaj 14an de Majo

^
Ĉu necesas prezenti Lunel ? Tiu urbeto estas facile atingebla de Montpellier kaj Nîmes, ĉar ĝi situas inter la du urboj. Lunel estis jam fama sub la Romianoj . Kiu ne konas la muskatvinon de Lunel, aŭ ne aŭdis pri la taŭroj kaj ĉevaloj de la apuda "eta Kamargo"? En Lunel atendos vin riĉa programo Partoprenos delegacio el Katalunio kaj prelegos Jaroslav Matvijisyn el Ukrainio. Do, profitu la venon de eksterlandaj gesamideanoj !

Kongresejo: Ĝi troviĝos en la urbocentro sur la strato Max Dormoy, en salono de la MJC, apud salono Castel (teretaĝe, kun necesejoj).

Programo: (ne definitiva)

Sabate : ekde la 14a horo, ekspozicieto

15a h (precize) : raportoj de federacioj pri vojaĝoj tra la mondo

kun lumbildoj: Louis Ensuque (Egiptio/Meksikio), Jean Hénin (Iberio aŭ Irlando);
kun videofilmo : Bernard Legeay pri Koreo (ĉiu prezento daŭros maksimume 45 mn)
Eble Gérard Paing rakontos sian kvinmonatan vojaĝon tra Azio; eble la triopo el Béziers ludos teatraĵeton.

Por festi la centan datrevenon de la kino-arto (vidu apartan artikolon pri la fratoj Lumière), ni spektos filmon en Esperanto : "Angoroj".

Fine ni vidos la unuan parton de la nova vidbenda kurso de E° : "Mazi en Gondolando"

19.30: Paŭzo kaj vespermanĝo (pizza-vendejo estas je 20 metroj de la kongresejo)

21a h: J. Matvijisyn komentos lumbildojn pri sia lando Ukrainio

Dimanĉe: Ni konsilas al vi iri frumatene al la bazono, kie Jean Gauthier kaj pluraj gejunuloj el Arles propagandos por Esperanto. Nepre vizitu la budon kaj kuraĝigu ilin !

9a30 h: ĝenerala kunveno de la federacio. Bilanco, renovigo de la komitato, planoj.

Finiĝas en 95 la mandato de la jenaj komitatanoj: S. Authier, B. Hénin, Jorgos, W. Luttermann, F. Terral. Ili bonvolu informi nian sekretarion, ĉu ili estas denove kandidatoj. Novaj kandidatoj bonvenas (J. Bony, Rés. Près d'Arènes 2, Appt 36

247, R. Ferdinand de Lesseps 34000 Montp)

11a30: Llibert Puig, ĝenerala sekretario de la " Kataluna E°-asocio", prelegos pri la temo "praktika kunlaborado inter federacioj"

13a h: Tagmanĝo en restoracio "L'embarcadère" apud la stacidomo (vidu la planon apude)

15a h: Komuna vizito de Ambrussum, arkeologia loko, kie videblas la spuroj de la ĉaroj de la Romianoj sur la vojo "Via Domitia".

Praktikaj informoj:

Kongreskotizo: Tutescepte ĝi estos malalta, nur 2OF (pagota surloke). Senpage por gejunuloj, studentoj, senlaboruloj kaj eksterlandanoj.

Loĝado: Vi trovos sur la sekvanta paĝo liston de hoteloj, vi bonvolu mem kontakti la hotelon elektitan de vi. Pliaj eblecoj : en la Familia Domo de Gallargues en 6lita ĉambro (6OF po persono, por la matenmanĝo mem-preparota 1OF); hotelo "Formule 1" (14OF la ĉambro ĝis 3 personoj + 22 F por ĉiu matenmanĝo) troviĝas en St Aunès, t.e. 12 km okcidente, je la elirejo de la aŭtoŝoseo "Vendargues". (Tel: 67 87 36 06 , ĉambro ankaŭ rezervebla minetele); tendumejoj estas troveblaj en Lunel kaj apude

Tagmanĝo: (de dimanĉo) : nepre rezervi antaŭ la 12a de Majo.

Prezo : 70 F (aldoniĝas la trinkaĵoj (ebleco mendi vinon en kruĉeto) kaj la kafo)

Menuo franclingve : Moules marinière ou hors d'oeuvre variés

-Lotte à l'américaine ou bourride de baudroie ou gigot à la broche

Panaché de légumes / dessert

Ni memorigas vin denove, ke **vi devas rezervi por la loĝado en la familia domo kaj por la tagmanĝo**

Adreso de nia kasistino: Lucette Négron 40, Chemin des Amandiers 34400 Lunel (Tel. 67 71 05 79); faciligu nian laboron, **ne mendante lastminute** dum la kongreso, tio ne eblas.

Antaŭdankojn kaj ĝis baldaŭ !

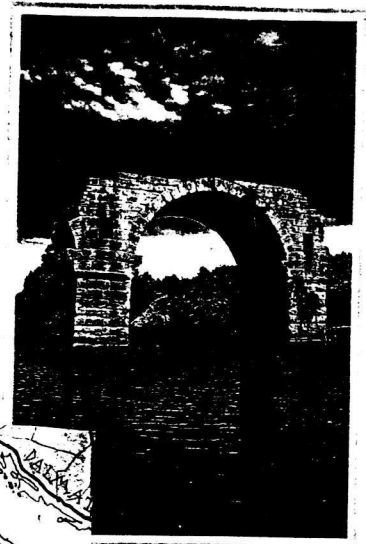

Delikataj muskatvinoj...

Lunel

Pays de Culture.

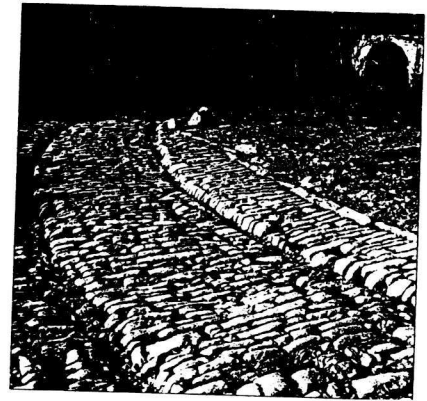

Ambrussum, sur la "Via Domitia" antaù du miljaroj...

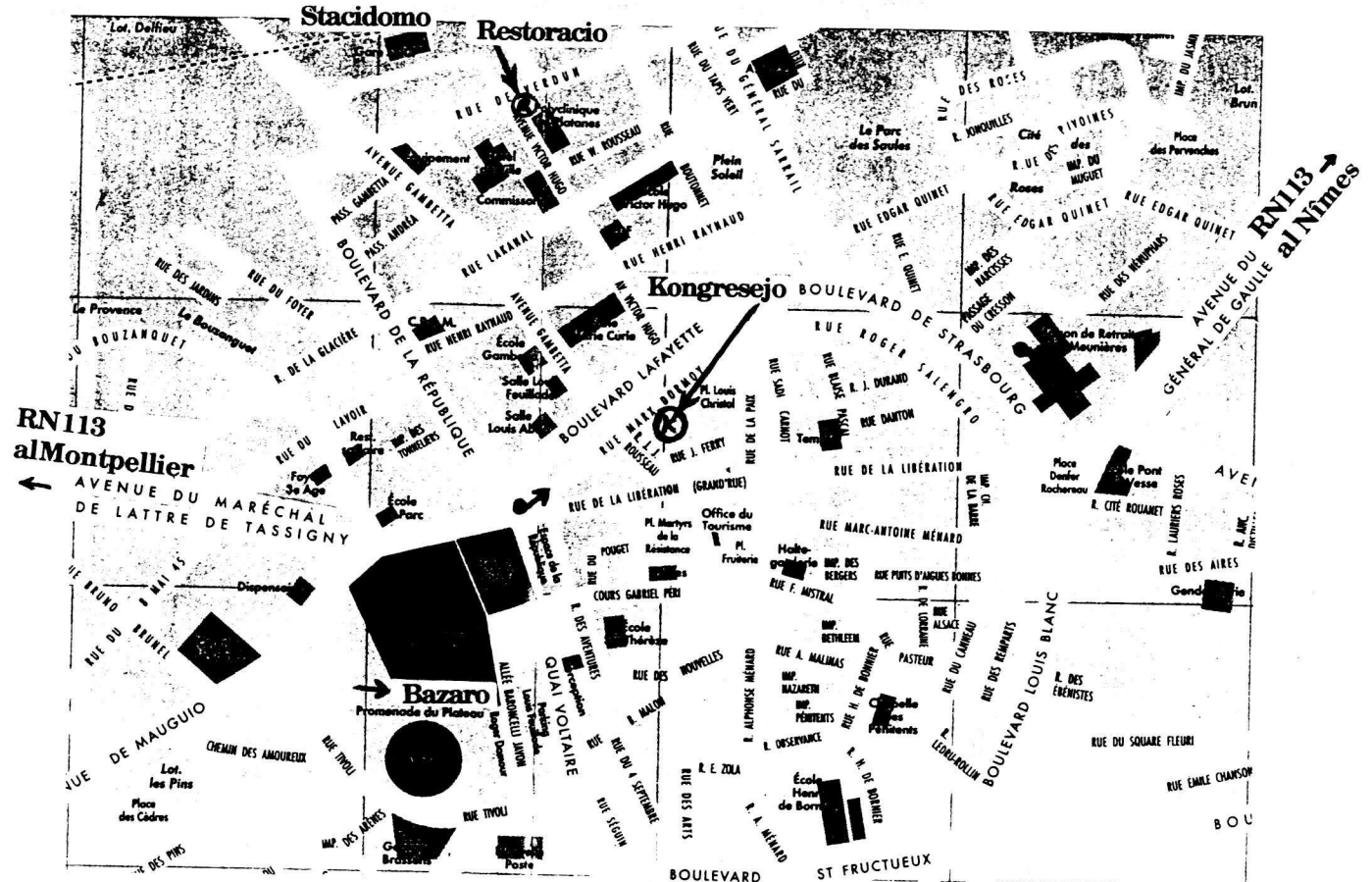
Lunel

HOTELS RESTAURANTS

★★★Via Domitia	: Z.A. Lunel littoral	Tél. 67.83.11.55
★★★La Clausade	: Avenue du Colonel Simon	Tél. 67.71.05.69
★★★Les Mimosas	: Route de Nimes	Tél. 67.71.25.40
★★Mon Auberge	: Route de Nimes	Tél. 67.71.01.62
★★Hôtel de la Gare	: Avenue Victor Hugo	Tél. 67.83.07.10
Vernhet Dussaud	: Avenue du Général de Gaulle	Tél. 67.71.02.12
★La Côte Bleue	: Avenue du Général de Gaulle	Tél. 67.83.29.28
Hôtel du Midi	: Avenue du Général de Gaulle	Tél. 67.71.15.45
Pont de Vesse	: Avenue du Général de Gaulle	Tél. 67.71.02.62
L'Embarcadère	: Avenue Victor Hugo	Tél. 67.71.10.45
Le Relais des Amis	: Route de Montpellier	Tél. 67.71.01.57
L'Auberge des Halles	: Cours Gabriel Péri	Tél. 67.71.85.33

Plano de la urbocentro

ALES

Ernest Bolla ĵus forlasis nin.

De longe kasisto de "la verda stelo", fakte kaj nepre ĉefa sindonema "ĉionfarulo" en nia grupo, Ernest Bolla subite mortis la 18an de Marto.

Esperantiĝinte en 1967, li senĉese agadis vigle por Esperanto en Alès, zorgante pri deĵoroj, porgekna-baj kursoj, librareja konservado, propagandaj ekspozicioj, kaj senĉese sindonante.

Al lia edzino kaj al liaj gefiloj ni kore diras nian pezan ĉagrenon, kaj prezentas niajn plej sincerajn kondolencojn.

Tute taŭgas por li la tre konata dediĉo: "Lia bonfaremo estas tio, kio plej ĉarmigas la homon".

Henri Vigne.

La Federacio ankaŭ omaĝe salutas sian sindoneman samideanon kaj kondolencas lian familion.

BEZIERS

Monataj kunvenoj: Pro la prezoj de poŝtmarkoj kaj telefonalkvokoj, ni tre malofte uzos tiujn rimedojn por rememorigi al vi la datojn de niaj kunvenoj. Tiuj datoj regule aperas en via ligilo SFS por la sekvantaj monatoj. Cetere, je la fino de ĉiu monata kunveno, ni precizigas la daton de la venonta. Do notu bone la informon; se necese eltondu ĝin kaj afiŝu la papereton ĉe vi !! Do:

**Sabaton la 6an de Majo,
Sabaton la 10an de Junio,**

ambaŭ je 14h30 en Domo de Asocioj, kiel kutime. Pri la fina pikniko: verŝajne la **25an de Junio**. Ni atendas proponojn de la grupanoj pri la loko kaj preciza dato, dum la maja kunveno.

Vizitoj: La 22an de februaro ni akceptis Kimie Markarian el Japanio. Ŝi prezentis la kalkulilon "soroban". La grupanoj tre interesiĝis pri tio kaj kelkaj aĉetis la aparaton.

La 1an de Marto Sro J. Matvijiŝin el Ukrainio prelegis pri la vivo kaj historio de Ukrainio, ankaŭ interesa parolado. Sed nur unu semajno estis inter la 2 eventoj kaj tio levis kelkajn problemojn.

STAGO: (en **Batipaume/Agde**, de la **24a ĝis la 28a de Majo** je Ĉielirado)

Ĝis nun ne multaj aliĝis. Ĉu la naciaj aktualaj problemoj kaptas la tutan atenton de la homoj? Tiukaze ili tute ne pripensas pri la enskribiĝo. Tamen ili ne tro prokrastu: baldaŭ aliĝo helpas la organizantojn. La aliĝilo kaj informoj troviĝas en la antaŭa SFS. Tiumomente ni studas la eblecon havi plurajn lernantojn de elementa lernejo por inicado.

NDLR: La Federacio invitis la Ukrainian samideanon al la kongreso de Lunel, kie li prelegos sabaton vespere (la 13an de Majo) kaj montros lumbildojn pri sia lando.

Se vi intencas partopreni la staĝon de Agde, eĉ por unu aŭ du tagoj, helpu la organizantojn aliĝante baldaŭ. Se vi ne konservis la lastan SFS, petu fotokopion de la koncernaj paĝoj aŭ kontaktu CBE 9, Rue Georges Picot 34500 Béziers. Bona novaĝo, se geknaboj profitos la staĝon. Bonan sukceson al la staĝo! Tio dependas de vi!

KATALUNIO

Langue officielle

Pas de travail pour qui ne parlera pas catalan

■ Profitant de leur présence indispensable au Parlement de Madrid pour soutenir le P.S.O.E. minoritaire, les nationalistes catalans ont fait voter par le Parlement de Catalogne hormis le groupe du Partido Popular, le Plan national de normalisation linguistique dont l'objectif est de faire quasiment disparaître l'usage de l'espagnol en Catalogne à l'horizon 2000.

Ce plan prévoit d'imposer le catalan à tous les niveaux de la société, de la justice à l'entreprise et de la consommation à tous les moyens de communication, en un mot de donner un contenu social à l'usage du catalan qui depuis 1983 est obligatoire dans l'enseignement et l'administration régionale. Il sera donc impossible de trouver du travail en Catalogne en l'an 2000 pour une personne ne parlant pas et ne comprenant pas le catalan! Des subventions et des aides sont prévues pour accélérer le processus qui toutefois pourrait s'opposer à la législation espagnole.

Felipe Gonzalez a-t-il les moyens de s'opposer à ce projet? Le texte approuvé par le Parlement examine en détail tous les aspects de la vie en société: il y est même mentionné des directives pour les disc-jockeys! On prévoit des aides pour traduire en catalan des revues de cœur à succès et de créer une agence de presse. Jordi Pujol nourrit depuis plusieurs années un projet de quotidien sportif en catalan!

"Midi Libre"

"Heroldode Esperanto"

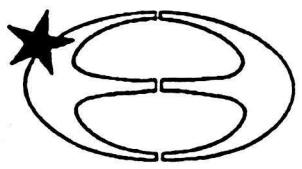
★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Unua ZEO en regiona lingvo

En Perpignan, kiu situas en la franc-kataluna regiono, novaj stratpaneloj floras ekde kelkaj monatoj. La tiea urbestro decidis uzi la regionan lingvon, larĝe parolatan de la loĝantaro, por priskribi la franclingvajn klarigajn surdiversaj urbaj historiaj domoj, objektoj kaj stratoj. Danke al tiu decido, la "Rue Louis Lazare Zamenhof" (inaŭgurita la 13.1.1936) nun ankaŭ nomiĝas "Carrer Ludwig Lazarus Zamenhof", kiel montras la suba foto.

(Sendis: R. Boré)

Hommage à Robert Gendre

Fin février a paru le n° 128 (Hiver 1995) des "Cahiers des Amis du vieil Ille", plaisant opuscule de 83 pages, hormis les publicités, constituant une petite anthologie des poètes illois, d'origine ou de coeur, écrivant en français ou en catalan.

Ille-sur-Têt, terre des poètes. Pas moins de 22 noms honorant ce morceau de terroir roussillonnais à une trentaine de kilomètres de Perpignan sont cités. Chaque auteur fait l'objet d'une biographie et d'une illustration par les textes. Parmi eux, Robert Gendre (1907-1980).

Les plus anciens de notre Fédération se souviendront de "Bofilo" avec sympathie.

La trop brève allusion à sa qualité d'espérantiste n'édifiera pas beaucoup les nouveaux venus que je renvoie à "Histoire du mouvement espérantiste en Roussillon". Malgré quelques erreurs, la biographie parue dans cette nouvelle publication complète la nôtre et les six poèmes originaux publiés ajoutent une touche autobiographique très attachante.

Je ne suis pas connaisseur en poésie mais j'ai relu maintes fois les trois premiers textes : "mon vieux grenier", "ma chambre de travail" et "dans mon petit jardin". Plus je les relis et plus je redécouvre les lieux familiers où Robert Gendre m'accueillait lors de mes visites, lieux que je retrouve toujours avec émotion lors de mes visites à sa veuve et à sa fille.

Qui mieux que Louis Amade (1915-1992), le parolier à succès de Gilbert Bécaud, l'auteur de "quand il est mort le poète", "les croix", "les baladins", "les marchés de Provence", "l'important, c'est la rose", etc...etc... pourrait donner un avis autorisé sur la qualité des poèmes de Robert Gendre ?

Illois de naissance et fils de Jean Amade, un des principaux représentants de la seconde génération de la Renaissance catalane aux attaches illoises par sa femme, voici ce que Louis Amade écrit à Robert Gendre le 20 Mai 1978 :

"Merci pour tous ces textes bien émouvants,
Vos traductions sont très belles,
Et que de souvenirs !
Je vous suis reconnaissant de m'avoir permis cette part de rêve.

De tout coeur.
Louis Amade "
20-V-78

(Jean Amouroux)

* PRATIQUONS LE "FRANÇAIS" COMME LANGUE PREMIÈRE. *
* ET LE "RÉGIONAL", DÈS LE SEIN MATERNEL. *
* SI NOUS DEVONS, UN JOUR, FRANCHIR QUELQUE FRONTIÈRE. *
* PARLONS L' " E S P É R A N T O ". LANGAGE UNIVERSEL. *
* ROBERT GENDRE (1907/1980) 19 JUILLET 1978. *

RODEZ

Skribas Bernard Legeay, respondeculo de la tiea grupo:

"En la lasta bulteno estis anoncote, ke la klubo de Rodez akceptis "Serbon de Madjara deveno".

Mi ŝatus tie almeti korekton, ĉar laŭ mi la difino ne estas korekta. Laŭ sia propra diro, Sinjoro Kabók ne difinas sin kiel serbo. Li ja konfirmas, ke li vivas en nuna serba respubliko, sed konsideras sin kiel madjaro el Vojvodino, kiu estas aŭtonoma regiono el eks-Jugoslavio. La diferenco estas granda, ĉar Sinjoro Kabók kaj lia familio vivas en sia vilaĝo de jarcento, antaŭ ol Jugoslavio ekzistas kaj ne venas el nuna Hungario. Al tia situacio, ni ne povas kompari ekzemple francojn el hispana deveno. En la nuntempa haosa centra Eŭropo, estas grave bone distingi la etnajn diferencojn, se oni ne volas pli konfuzigi. Plie, la veno kaj prelegvojaĝo en Francio de Sro Kabók rilatis ĝuste pri tiu temo, ĉar li defendas la rajtojn kaj interesojn de la madjara loĝantaro de tiu regiono, kiu suferas serban subpremadon, kaj celis konigi al ni tiun nekonatan problemon. Mi rememorigas ĉi-tie, ke la prelegturneo estis organizita de IKEL, internacia komitato por etnaj liberecoj, kies ĉefa celo estas precize la defendo de la etnaj kaj lingvaj malplimultoj. Ŝajnas al mi, ke ni, Esperantistoj, devas esti, pli ol aliaj, komprenemaj rilate la lingvaj, kulturajn kaj etnajn diferencojn kaj konscii, ke nacioj ne estas monolita, unueta, unukolora kaj unulingva. Ofte, kiel Francoj, ni suferas pro tro da centrismo. Esperanto donas al ni la eblecon konatiĝi kun aliaj kulturoj kaj tiel respekti ilin.

Do ni bone respektu kiamaniere la aliaj kulturoj kaj etne sin konsideras, sen nepre konsideri la oficialan aŭ nacian limojn. Se vi interesiĝas pri tiu temo, mi tenas je via dispono densan kaj kompletan dokumentaron pri la situacio de la madjaraj malplimultoj en Centra Eŭropo".

Bernard Legeay, Issanchou le Haut, 12630 Agen d'Aveyron

(Adreso de IKEL: Im Römerfeld 44 D 52249 Eschweiler Germanio Tel:19 49 2403 66888

Telkop : 19 49 2403 64041)

NDLR: En la lasta SFS fakte la unua linio de sep pri la grupo de Rodez estis: "en la lasta trimestro la grupo akceptis Serbon de madjara deveno kaj kvar Ĉinojn". Tiu nekorekta difino de Sro Kabók estis uzita de UFE (kunorganizinto de la rondvojaĝo) por prezenti lin. Ĉu eblas prezenti lin ĝuste en duon-linio? SFS ne celis malrespekti lin. Fakte, por kompletigi, estis alia paĝo pri "prelegvojaĝoj" kun kelkaj pliaj detaloj pri la prelego de Sro Kabók. Aldonindas, ke la temo de la malplimultaj lingvoj estis diskutata dum la kongreso de Limoux. Fine, ĝenerala rimarko, kiu meritus tutan debaton, ĉu ne endas kuraĝigi homojn, ĉu en proksima Bosnio, ĉu en malproksima Burundio, pace kunvivi kaj ne nur substreki siajn diferencojn?

Istvan Kabok était hier soir l'invité des adeptes de la langue universelle à la MJC

Un plaidoyer en espéranto pour la cause des minorités

Vivant en Voïvodine, région "autonome" de la Serbie, ce professeur d'histoire à la retraite, hongrois de cœur, milite pour la culture magyar

L'espéranto, langue internationale créée en 1887 par Zamenhof, « langue-pont » selon Bernard Legeay, animateur du club ruthénois à la MJC, se veut le remède à la chute de la tour de Babel. Révé unificateur du parler des hommes, elle n'a jamais effectué de véritable percée, contrairement à l'anglais. Mais il est tout de même étonnant de voir que ce mythe de la langue universelle intéressée de par le monde entier. On parle et se comprend en espéranto aussi bien en France, qu'en Serbie, en Chine ou encore en Corée du Sud.

Une langue que parle couramment Istvan Kabok. Lors de ses études à Belgrade dans une école pour aveugles et mal-voyants, on m'a donné la chose entre l'anglais ou l'espéranto. J'ai pris l'espéranto, car il faut moins de temps pour l'apprendre. Depuis, il a appris l'anglais. Mais sa démarche s'explique aisément, quand on sait que le mouvement espérantiste toujours été fort en ex-Yougoslavie.

Millionnaire... sur le papier

Istvan Kabok appartient à la minorité hongroise de Voïvodine, une des deux régions autonomes de la Serbie et du Kosovo. Quoique cette autonomie ne soit plus que de façade depuis l'accession au pouvoir en Serbie de Slobodan Milosevic, président à la poigne de fer reconverti du communisme en nationalisme. À la veille de l'éclatement de la Yougoslavie.

Une minorité qui, non contente d'un mal-être, est l'assimilation par la volonté du plus fort, vit au rythme de cette même Serbie économico-ruinée par un embargo économique dû à sa mise au ban des nations pour avoir un peu trop longtemps aidé les frères serbes de Bosnie, minée par une inflation digne de celle que connaît l'Allemagne après la première Guerre mondiale.

Istvan Kabok, comme tous ses compatriotes, a été millionnaire en dinars et en piéper-monnaie. Depuis, il assure que ça va mieux. Mais à vrai dire, ce professeur d'his-

toire, qui juge occultée par l'omnipotence serbe. Bien sûr, on trouve en Voïvodine des radicaux prônant le rattachement de tout ou partie de cette région à la mère-patrie loutre proche. Confortés sans doute par certaines déclarations des dirigeants de la Hongrie il n'a pas si longtemps encore.

Autonomie Celle-ci joue maintenant la prudence et la modération. Elle appuie désormais de tous ses efforts la position défendue par les partisans d'une solution douce de coexistence : l'autonomie. Une position qu'explique Istvan Kabok.

« Il y a trois niveaux d'autonomie proposés », précise-t-il. « Une autonomie territoriale pour la zone nord de la Voïvodine (3.000 km²) qui touche la Hongrie, peuplée à 70 % de Magyars; une autonomie locale pour les communes où ils sont majoritaires; une autonomie personnelle pour les autres villes dans le domaine de l'administration, de l'éducation et de la culture notamment. »

En fait, les minorités magyars revendiquent une certaine partie entre le Hongrois, leur langue maternelle, et le Serbe. C'est cette position que défend Istvan Kabok, qui n'hésite pas à prendre son bâton de pèlerin pour pécher la parole de sa minorité à l'étranger... et en espéranto. Après tout, le mot espéranto porte en lui-même le terme d'« espoir ». Et c'est ainsi qu'au cours de son tour de France, à l'invitation du Comité international pour les libertés ethniques, il est venu faire une conférence au club d'espéranto de la MJC, délivrer son message sur ce que penser de la Voïvodine et sur les propositions qui lui soutient pour résoudre les problèmes ethniques. Ses auditeurs ont ainsi pu découvrir qu'Istvan Kabok vivait à Bacsgyalafalva et non à Serbe (nom serbe de la localité). On le voit, le problème n'est pas simple.

"Madjaraj en Vojvodino - historio, nuno kaj perspektivoj"

Resumo

Vojvodino nuntempa estas la iama Sudlando aŭ Sudprovinco, kiu fakte estis la suda parto de la Hungara Reĝlando. Fugante antaŭ la turka invado, serboj jam ek de la 14-a jarcento komencis ekloĝi en Sudprovinco, kie ili trovis azilon. Fine de la 17-a kaj komence de la 18-a jarcento, ili amase loĝiĝis tie. La kunvivado ne estis senkonflikta kun la aŭtoktona madjara loĝantaro. La konfliktoj kulminis dum la naciliberiga batailo kaj revolucio dum la jaroj 1848/49, kiam la serboj subtenis aktive la Habsburgojn kontraŭ la madjaroj. Ili postulis fondon de "Serba Duklando", serbe: "Srpska Vojvodina". De tie devenas la nuna serba nomo de tiu teritorio: "Voïvodina". Fine de la unua mondmilito la serba armeo okupis tiun teritorion en la jaro 1918, kaj poste, laŭ la Trianona pakontrakto (diktaĵo), aneksis ĝin. Estas interese trarigardi la etnan konsiston tiutempan de nuna Vojvodino:

madjaroj - 32 % serboj - 26 % germanoj - 21 % rumanoj - 7 % k.a.

Post la anekso komenciĝis intensa serbigo de la provinco: Oni loĝigis tie amase serbajn koloniistojn, iom post iom fermis grandan parton de neserbaj lernejoj, speciale la mezlernejoj; oni devigis la infanojn kun slavaj familiaj nomoj frekventi serblingvajn lernejojn, eĉ se ili ne scipovis tiun lingvon; oni malfaciligis fondon kaj laboron de kultur-klerigaj asocioj kaj grupoj. Estas menciinde ke la imposto en Vojvodino estis la plej alta en la tuta lando; tiamaniere la ŝtato klopodis devigi la investantojn ne investi en Vojvodino, sed en aliaj partoj de Serbio. Se oni devis maldungi laboristojn, la madjaroj preskaŭ ĉiam estis la unuaj maldungitoj. Resume: La neserbaj etnoj fariĝis duarangaj civitanoj en la novformiginta ŝtato Jugoslavio. Ne estas mirige, do, ke la madjaroj en la jaro 1941-a ĝisatendis la enmarsantan hungaran armeon kiel liberiganton de sub la sudsulva jugo.

Dum la milito okazis tre tragikaj eventoj. Unue, plejparte provokite de serba gerila aktivado, la hungaraj armeo kaj ĝendarmaro - en suda Baĉka - murdis en la jaro 1942 3.000 - 4.000 serbojn kaj judojn. Kiam du jarojn poste - helpate de la Ruĝa armeo - la jugoslava partizana armeo denove enmarŝis Vojvodino, sekvis la "venĝo". Dum kelkaj semajnoj la partizanoj murdis proksimume 40.000 madjarojn, plejparte virojn inter la dudeka kaj la kvindeka jaraĝo, do, la gener-kapablajn virojn. Decida paŝo en la ŝanĝado de la etna konsisto de Vojvodino estis la ekstermo de tie loĝantaj germanoj, kies lokojn koloniis serboj. Sekve, la nuntempa etna konsisto de Vojvodino aspektas proksimume jene:

serboj - 57 % madjaroj - 17 % kroatoj - 5 % slovakoj - 2 - 3 % k.a.

Ni vidas ke la germana loĝantaro malaperis el la provinco kaj la madjara kaj laŭ absoluta nombro kaj laŭprocento malaltiĝis signifne.

En la postmilita periodo la etnaj minoritatoj havis - surpapere - multajn rajtojn, kiuj parte ne realiĝis en praktiko, parte - pro forta kontrolo de totalisma ŝtato - servis la celojn de asimilado.

Kie nuntempe la madjaroj vidas la daŭran solvon de la problemoj? En starigo de trinivela aŭtonomio por la etnaj minoritatoj, nome: (1) persona aŭtonomio por madjaroj kiuj en difinitaj urboj kaj vilaĝoj estas malplimulto, (2) loka aŭtonomio por la madjaroj kiuj en izolitaj urboj kaj vilaĝoj estas plimulto, kaj (3) teritoria aŭtonomio por pli vasta teritorio kie la madjaroj estas plimulto. La bazo de tiu aŭtonomio devas esti la aŭtonomio de lerneja sistemo, informo sistemo kaj kultura agado. Tio donus eblecon longdaŭre solvi la problemon de etnaj minoritatoj sen neceso ŝanĝi la internaciure agnoskitajn limojn.

Kabók István

Vojaĝo al la UK en Koreo; raporto de B. Legeay en du partoj **Finfine, ni atingis Seulon...**

Mi skribas "finfine", ĉar, ĝis la lasta momento, mi ne sciis, ĉu mi kaj mia edzino iros al la Universala Kongreso en Seulo, pro tio ke la poŝtmandato sendita de ni al UEA en aprilo por mendi flugbiletojn perdiĝis inter Francio kaj Nederlando. Nur unu semajnon antaŭ la foriro, ni ricevis la biletojn, post multaj klopodoj ĉe la poŝtoŭficejo kaj UEA, kaj nur de kelkaj tagoj ni ricevis de ili la konfirmon, ke la poŝtmandato fine alvenis komence de septembro. Do, kalkulu mem: pli ol kvar monatoj por sufiĉe granda sumo; jen la demando: ĉu la poŝta pago estas fidinda kaj taŭga pagsistemo por ni, Esperantistoj, kiuj ofte devas pagi eksterlande?

Do, finfine, ni atingis Seulon kaj la Universalan Kongreson. Post nia surteriĝo kaj bus-alveturado al la kongresejo, la unua impresio, kiam ni eniris en la vastan akceptoĉambron, estis unue la freŝa klimatizita aero, kiu tiom agrable surprizis nin, kompare kun la terura ekstera varmego, kiu, ekde la flughaveno, suferigis nin. Tuj poste impresis la tiea bruo; ne iu ajn bruo, sed tiu de laŭta konversacio inter amikoj el la tuta mondo, kiuj tie sin retrovas, ĉirkaŭbrakas aŭ simple interkoniĝas. Kiel babilemaj estas la esperantistoj, kiuj ŝategas paroli, aŭdi kaj aŭdigi sian lingvon. Dum la tiel nomata interkona vespero, kiu sekvis nian renkonton kun niaj gastigantoj, ĉar ni loĝis ĉe korea familio, ni mem spertis tiun babilemadon. Tiam ni serĉis amikojn tra la amaso, sed vane ĉi-vespere, tamen ni ne restis mutaj kaj ankaŭ renkontis kelkajn Francojn, konitaj de ni. Eĉ mia edzino, kiu estas eterna komencantino, plonĝis sin en la Esperanta bano kaj sukcese partoprenis konversacion.

Mi ege konsilas al komencantoj partopreni Universalan Kongreson ĉar, miaopinie, tiu valoras kelkajn kurshorojn kaj ebligas konstati, ke, inter spertaj Esperanto-parolantoj sin kaŝas ankaŭ balbutuloj, sen paroli pri krokodiloj. Tio memorigas al mi tiun anekdoton: iuvespere, en korea restoracio, manĝante kune kun Esperantistaj Francoj, flandralingvaj Belgoj kaj Nederlandanoj, ni konstatis, ke ĉiuj ĉirkaŭtable scipovas la francan kaj ni ekkrokodilis, sed unu el la Flandroj, tre humura persono, deklaris: "persone, mi ne krokodilas, sed mi hipopotamas!", tiamaniere diranta, ke li ne uzis sian denaskan lingvon kaj parolas la francan iom "peze". Ĉu la verbo "hipopotami" baldaŭ eniru en PIV? Tiu rakonto montras, ke E^o estas viva lingvo kaj ke la etoso estas tute ĝoja. Kompreneble dum la kongreso okazis spektakloj, prelegoj, konferencoj, debatoj, kunvenoj, ekzamenoj, seminarioj, kursoj (eĉ pri korea lingvo), kaj tre seriozaj aferoj, kies priskribojn vi trovos en ĉiu bona E^o-revuo, kiaj "Heroldo" aŭ "Esperanto".

Interesa estis la fakto, ke la kongreso okazis en Seulo, ĉar tie E^o prenas azian nuancon. Multis la Japanoj kaj Ĉinoj, sen kalkuli la Koreanojn; ankaŭ ĉeestis kelkaj Vjetnamoj kaj reprezentantoj el Kamboĝio, Mongolio, Uzbekio, Nepalo kaj Hindio, kaj vere oni povas konstati, malgraŭ kelkaj fonetikaj malfacilaĵoj, ke **nia lingvo estas efika kaj bone funkcias**. Antaŭ mia foriro al Seulo, iu diris al mi, ke E^o ne utilas en Koreo, ĉar ĉiuj parolas la anglan. Do surstrate, en banko aŭ en vendejo mi provis paroli la anglan kaj mi konstatis, ke aŭ la demandito tute ne scipovas la anglan, aŭ parolas iun anglan, kiun mi tute ne komprenas kaj reciproke ne komprenas miajn demandojn. Verŝajne, temas, ĉi-tie, pri tro granda diferenco kaj komplekseco inter la korea kaj la angla fonetike kaj gramatike. Tial veras, ke Esperantista ĉiĉerono kaj tradukanto multe helpas en tia lando; tiukondiĉe ni ĝuis la ekskursojn proponitajn dumkongrese. Tiel ni vizitis duontage la olimpikan parton, kaj poste budistajn templojn kaj palacojn, kies nomojn mi jam forgesis sed kies bildojn mi ĉiam memoros, kun tiuj dolĉaj kaj harmoniaj tegmentoj kovritaj per koloraj (ĉefe verdaj) tegoloj. Harmonio, dolĉeco kaj beleco ŝajne estas la precipaj sentoj en la palacaj kaj templaj parkoj, des pli kiam oni scias, ke tiaj parkoj situas en urbocentro meze de terure altaj ĉielskrapiloj kaj densega aŭtotrafiko; eble tiu dueco povas karakterizi Koreon, unuflanke tradicia vivo kies spuroj ofte videblas kaj aliflanke nekredeble rapidega evoluo ekonomie, socie, eĉ religie.

(sekvota)

Nia foto:
 Bernard Legeay en Korea etoso.

Bernard Legeay montros en Lunel, dum la Federacia Kongreso je sabato la 13an de Majo posttagemeze 45 minutan filmon, kiun li faris en Koreo okaze de la lasta Universala Kongreso.

MONTPELLIER

KUNVENOJ: En Februaro Sro Capus parolis kaj paroligis pri la Konsilio de Eùropo
En Marto li prezentis filmon pri Danlando.

- La 5an de Aprilo ni ludis, solvis enigmojn, aùskultis amuzajn rakontojn
- En Majo, la kunveno okazos la trian en la kutima kunvenejo (socia centro de CAF)
- La 14an de Junio ni kunvenos en l'Escoutaire kaj parolos pri la pariza kongreso

Esperable alvenos pli detalaj informoj por la venonta bulteno...

NIMES

La klubanoj finpretigis la tradukon de "dekjaraj laboruloj". La albumo ekzistas jam en pluraj lingvoj kaj priskribas la malfacilan vivon de geknaboj, kiuj devas labori tre junaj. Vidu sur p.9, kiel aspektas la finrezulto. Kompreneble ni ŝatus trovi eldoniston por la E°-albumo, sed tio estas malfacila tasko. Konsiloj estas bonvenaj. Se ne sukcesas la projekto, almenaù ni povos fotokopii la bildstrion.

PROVENC

Kelkaj rendezuoj: 22-23 IV: Provenca kongreso en Carpentras (vidu la lastan SFS)
21 V : Pikniko en Le Grozeau (Malaucène) je la 11a horo
14-15 X : Rodana Rendezuo en Avignon
kaj 17 XII : Zamenhofa tago en Avignon (prelegos M.Duc-Goninaz kaj M.Hunninck)

TOULOUSE

Kiel indikite sur la frontpaĝo, la unua volumo de Vinilkosmo-kompil' aperis post longa prepar-laborado de Eurokka (pri kiu zorgas Floréal Martorell 31450 Donneville). La produktado estis ebla dank'al la sindonema kunlaboro de la muzikgrupoj kaj la fido de ĉiuj, kiuj antaùaĉetis ĝin, inter kiuj Sat-Junulfako kaj UEA. Por juĝi la kvaliton de tiu unua volumo, sufiĉas menci la artistojn aù muzikgrupojn, kiuj kontribuis: Jomart kaj Nataŝa, Ĵak Yvart, Kajto, Flávio Fonseca, la Mevo, Solo, Amplifiki, Persone, la Rozmariaj beboj, Bruemaj Najbaroj, la Alburnoj, Piŝamandurjes, EV, Tutti Futti, la Mondanoj. **Do bunta kaj internacia albumo,** nepre havebla por via ĝuo kaj ankaù por konvinki (ne nur) gejunulojn.

Dekstre vi trovos la tekston de la plej mallonga kontribuo, tiu de Solo, kiun ni konas en nia regiono (ĝi tute taùgas por nia spacomankanta bulteno!). Pri ĉiu kontribuo estas **klarigoj en diversaj lingvoj**, do vi povas donaci la kasedon aù la diskon al viaj geamikoj. Kostas la kasedo 70F, kaj la kompakt-disko 120F (aldoniĝas la sendkostoj 20F ĝis 3, 25F ĝis 6), prefere mendu plurajn samtempe.

Bedaùroj ne helpas; se vi volas kontribui al la naskiĝo de la **dua volumo**, **antaùmendu jam** de nun (kasedo: 65F, kompaktdisko 98F+ sendkostoj 20F). Antaùdankas Eurokka, kiun ni gratulas.

Pliaj informoj kaj mendiloj haveblas de SFS.

Ĉar Tuluzanoj aktivas, E°-elsendoj estas ne plu aùdeblaj nur sur Radio FMR sed sur du aliaj: Radio Kanalsud' kaj Radio Okcitanio, kies aùskultantaroj estas tute malsamaj. La E°-programoj tamen similas sur la **tri stacioj**. Vi povas kontribui, aùskultante la elsendojn, se vi loĝas ne malproksime de Tuluzo, sendante informojn por la "E°-magazino", se vi loĝas tro malproksime.

Radio Kanalsud', 92,2 Mhz ĉiulunde (20a -21a h)

Radio Okcitanio, 98,3 Mhz, ĉiujàude (19a-20a h)

Radio FMR, 89,1 Mhz, ĉiujàude (19a-20a h).

Radio KANALSUD' 92.2 FM Esperanto-Magazino 40 rue Alfred Duméril FR-31400 TOULOUSE Francio Fakso: +33 61.25.95.43	Radio OKCITANIO Esperanto-Magazino 60 rue Assalit FR-31500 TOULOUSE Francio Fakso: + 33 62.16.22.14	Radio FMR Esperanto-Magazino BP 2435 FR -31085 TOULOUSE CEDEX Francio
--	--	--

«Kie ne plu»

«Where No Longer»
«Où jamais plus»
«Adonde nunca más»
«Wo niemals»

Kie ne plu
nestas ĝu',
kovas enu'
angore.

Al ĉiu sens'
disde mens'
elgutas pens'
dolore.

Nula nul'
en angul'
revas ul'
senlimon.

Estas morto
homa sorto,
premas forto
animon

Aùtoro: Liven DEK
Komponisto:
Eduardo VARGAS GUTIERREZ
Daùro: 3'48"

Dekjaraj Laboruloj
 Vidu la rubrikon pri Nîmes sur p. 8

**100a datreveno
 100° anniversaire**

E° idf

*il y a cent ans,
 les frères Lumière*

Quand les frères Lumière présentèrent leur premier film, l'Espéranto était encore une invention toute nouvelle, vieille de seulement huit ans. Et Louis Lumière déclara:

«Je suis convaincu que la généralisation de l'emploi de l'Espéranto pourrait avoir les plus heureuses conséquences en ce qui touche les relations internationales et l'établissement de la paix universelle. Mais il conviendrait d'inscrire l'obligation de son enseignement dans les programmes scolaires, semble-t-il. L'effort, qui serait demandé aux jeunes gens après l'instruction primaire qui doit, à mon avis, se limiter à l'étude de la langue maternelle, serait peu de chose et préparerait ainsi très facilement la jeunesse à l'échange international des idées et des transactions de toutes sortes.»

ANONCOJ

Ŝi nomiĝas Sonia-Christina, estas sepjara kaj grave malsana. Ŝi loĝas en Portugalio. Ŝi multe ĝojus, se ŝi ricevus multajn poŝtkartojn el diversaj landoj. Ĉu vi bonvolos skribi al ŝi? Anticipan dankon. Sonia-Christina Magalhaes Semena, Strato Santa Lucian 763-1A ;4200 Porto.P.

Ĉu vi scias, ke ĉiu asocio rajtas unu senpagan aperon en la telefona libro? Sufiĉas peti de Telecom. Sendu ankaŭ kopion de la registrado de la asocio ĉe la prefektejo, indiku la telefon-numeron de la sekretario aŭ de la prezidanto. Por pliaj detaloj, kontaktu Laurent Vignaud (sekretario de Jefe) 25 Chemin de la Brosse 49130 Les Ponts de Cé, tél. 41 30 08 70

Pour la défense de la langue française...

Regards sur l'espéranto

*

par M. Jacques FILLEUL

membre de l'Académie des Sciences, Belles-Lettres et Arts de Lyon

Combien nous souscrivons à l'appel au secours de monsieur Maurice Druon, concernant la défense de la langue française ! *

Pourquoi, par quoi est-elle menacée ? Maurice Druon le dit excellemment : par l'invasion de l'"anglo-sabir", due à la domination économique et technologique des U.S.A.. Situation qui découle de l'évidence selon laquelle il faut, dans le monde actuel, une langue de communication internationale et de l'idée reçue selon laquelle cette langue ne peut être que l'anglais.

Pourquoi admettre cette fatalité, alors qu'il existe une autre solution : la diffusion d'une langue internationale planifiée, politiquement neutre, l'Espéranto.

Cette diffusion semble souhaitable :

1) pour une raison de simplicité :

langue planifiée constituée à partir des diverses langues européennes, l'Espéranto évite toutes les incohérences de prononciation, les traquenards grammaticaux, les bizarreries de vocabulaire et d'orthographe, dont sont émaillées toutes les langues nationales en raison de leur évolution anarchique au cours des siècles.

Il présente par rapport aux langues nationales la même logique simplificatrice que le système métrique par rapport à l'ancien système des poids et mesures.

Cela ne l'empêche pas d'être une langue de culture : écrivains et poètes existent dans le monde espérantiste, et de nombreux chefs d'oeuvre de la littérature mondiale ont été traduits en Espéranto.

2) pour une raison d'éthique :

N'étant la langue d'aucun pays, elle respecte la personnalité de chacun d'entre eux, évitant la domination linguistique d'une nation sur les autres, bientôt suivie d'une domination culturelle économique puis géopolitique. Elle annule la différence entre "petites" et "grandes" nations, et garantit le respect des identités propres à chaque peuple.

L'adoption de l'espéranto comme langue de communication ferait reculer l'invasion de l'anglo-américain et par là contribuerait à protéger la langue française.

Notons que l'illustre écrivain-philosophe Umberto Eco, après avoir combattu l'espéranto par un a-priori dû à sa méconnaissance du sujet, est revenu sur ce jugement, et, dans son ouvrage "La recherche d'une langue parfaite" ainsi que dans plusieurs interventions télévisées consécutives à la parution de cet ouvrage, il rend désormais hommage à cette langue auxiliaire.

Il semble raisonnable de souhaiter que dans l'avenir, chacun connaisse deux langues : la sienne propre pour sa vie familiale et nationale, et l'Espéranto pour ses contacts internationaux - quitte à étudier ensuite d'autres langues nationales en fonction des circonstances de sa vie.

Jacques Filleul

* (N°10 du Bulletin de la Conférence nationale, Lettre de M. Maurice Druon aux Poètes français)

Langues régionales

"Lozère
Nouvelle"
24-3-95

UN SUJET TABOU

Le 1er février dernier, 20 pays européens ont ratifié la convention-cadre du Conseil de l'Europe pour les minorités régionales. A cette occasion, la France et la Turquie qui avaient rejeté, fin 92, la Charte européenne des Droits de l'homme pour les minorités linguistiques, se sont à nouveau distinguées en refusant d'adhérer à cette convention-cadre du strict minimum. En somme, la France et la Turquie restent les seuls pays qui se veulent monolithiques, selon l'idéologie totalitaire de l'Etat-nation "un et indivisible", ce qui les conduit à "gommer" l'existence de minorités linguistiques à l'intérieur de leurs frontières, tels les Corses, les Basques, les Catalans, les Flamands, les Occitans et les Alsaciens-Mosellans en France, tout comme les Kurdes en Turquie, dénommés Turcs des montagnes !

Depuis des décennies, la seule véritable politique de la France à cet égard reste celle de la disparition forcée des langues régionales. Lorsque l'on com-

pare la France avec les autres démocraties occidentales, telles que l'Italie (Valdôtains, Tyroliens, l'Espagne (Basques, Catalans) la Belgique (Wallons et Germanophones) la Suisse (Romands, Tessinois), l'Angleterre (Gallois, Ecossois), le Canada (Québécois), l'on ne peut être que révolté par tant de mépris.

La France préconise le respect des droits des minorités linguistiques au Québec, en Kabylie, au Kosovo et ailleurs, alors qu'elle-même les bafoue sur son propre territoire... Quelle Hypocrisie !

Ce problème crucial concerne des millions de Français. Pourtant, la négociation par la France de sa diversité linguistique et le refus du Gouvernement d'adhérer aux traités européens sur leurs droits culturels, ne sont même pas évoqués dans le débat à propos de l'élection présidentielle, comme si l'on s'agissait d'un sujet tabou...

(Extrait : "Le Monde")

"Espéranto Info" Mars 95

A L'UNION EUROPEENNE

N, nombre de LANGUES EMPLOYEES

X, nombre de SERVICES DE TRADUCTION nécessaires

X = N . (N - 1)

ACTUELLEMENT, 12 PAYS, 9 LANGUES

COÛT 1,5 MILLIARD DE FRANCS EN 1994
30 % DES DÉPENSES DU PARLEMENT EUROPÉEN

X = 9 x 8 = 72

AU 1er JANVIER 1995 avec l'ADHÉSION de l'AUTRICHE, la FINLANDE, la SUÈDE

15 PAYS, 11 LANGUES

X = 11 x 10 = 110

ENSUITE ADHÉSION PROBABLE DE LA HONGRIE, POLOGNE

DES RÉPUBLIQUES TCHÈQUE ET SLOVAQUE

19 PAYS, 15 LANGUES

X = 15 x 14 = 210

ET ENCORE LES TROIS ÉTATS BALTES

22 PAYS, 18 LANGUES

X = 18 x 17 = 306

ALORS, QUELLE DÉPENSE ?

LA SOLUTION, UNE LANGUE COMMUNE

MAIS CE NE PEUT ÊTRE UNE LANGUE NATIONALE

IL FAUT UNE LANGUE NEUTRE, PRÉCISE ET FACILE À APPRENDRE,

L'ESPERANTO

KURSO POR LERNI LA LINGVON AMUZE, RAPIDE kaj SENPENE

Finfine ĝi aperos. Minimume 800 antaŭpagoj estis necesaj antaŭ la fino de 94, fakte IEI ricevis mendojn por 1200 ekzempleroj el 32 landoj kaj 4 kontinentoj.

Ĝi aperos en la jaro de la 100a naskiĝdatreveno de Andreo Cseh, kiu revis pri instru-materialo por infanoj, sed dum sia vivo ne sukcesis realigi ĝin.

"Mazi" estas destinita por la esperantistaro kaj la E°-familioj, por helpi al ili instrui la lingvon interese, senpene, sed ĝi estas ankaŭ moderna demonstrilo por la ekstera publiko.

La kurso daŭras entute 180 minutojn, kaj konsistas el 12 partoj; ĉiu parto enhavas kelkajn scenojn kaj gramatikajn klarigojn. **En Lunel vi havos la okazon vidi kaj aŭskulti la unuan parton, do vi povos prijuĝi.**

Por decidi kiom da Mazi-kompletoj produkti entute, IEI volonte akceptos mendojn de personoj aŭ grupoj. Novaj mendoj (po NLG 180+NLG 18 por la registritaj sendkostoj) devas atingi la sidejon de IEI **ĝis la fino de majo 1995**, ĉar junie komenciĝos la produktado.

Pro altaj kostoj kaj manko de spaco por konservi grandan stokon, IEI produktos nur tiom da ekzempleroj, kiom estos menditaj. Alivorte la sukceso de "Mazi" dependas de la esperantistoj. *Mendiloj por Mazi-kompleto estas haveblaj ĉe SFS. Ili validas ĝis fino de Majo.*

M A Z I EN GONDOLANDO

"PER FABELO AL LA CELO"

PROFESI-NIVELA KAJ PRONONC-MODELA MODERNA VIDBENDA KURSO DE

ESPERANTO

- TAŬGA POR INFANOJ, JUNULOJ KAJ... PLENAĜULOJ
- LA UNUA INTER-GENERACIA KURSO DE ESPERANTO!

INTERNACIA ESPERANTO-INSTITUTO
Riouwstraat 172, 2586 HW DEN HAAG
NEDERLAND

LIBRO "L'aventure des langues"

Aŭtoro: Henriette Walter; eldonisto: Robert Laffont

Tiu dika libro (500paĝa) estas interesa, plena je informoj kaj anekdotoj.

La subtitolo estas "deveno, historio kaj geografio de la lingvoj en Okcidento", do la libro pritraktas la situacion de la diversaj lingvoj sed mirige apenaŭ mencias la nunan lingvan problemon. HW skribas (p.425), ke ne gravas la subpremado de la angla lingvo, de kiu ni prunteprenas maksimume 5% de nia leksikono...

Komparinte 8000 vortojn en 6 oficialaj lingvoj de la Eŭropa Unio, ŝi konstatas, ke nur 20 estas strikte similaj (la devenoj estas tre diversaj), 1200 estas tre similaj ("homographes"), el kiuj 80% estas de greka-latina deveno.

Male, 300 estas tute malsimilaj kaj plie similaspektaj vortoj havas malsimilajn sencojn en la diversaj lingvoj (falsaj amikoj).

Ŝajne, la aŭtorino neniam aŭdis pri E°, ĉar ŝi ne mencias la vorton unufoje.

Ŝi tamen partoprenis televid-elsendon kun Umberto Eco. Espereble ŝi aŭdis lin, kiam li menciis esperanton...

J.H.

Tute similaj vortoj (20 el 8000)

<i>album</i>	<i>jockey</i>	<i>motel</i>	<i>taxi</i>
<i>diesel</i>	<i>karaté</i>	<i>paranoia</i>	<i>télex</i>
<i>embargo</i>	<i>laser</i>	<i>radar</i>	<i>virus</i>
<i>gangster</i>	<i>libido</i>	<i>radio</i>	<i>yoga</i>
<i>hôtel</i>	<i>mafia</i>	<i>revolver</i>	
<i>jazz</i>	<i>matador</i>	<i>sauna</i>	

Preskaŭ similaj vortoj (1200)

danois	alkohol	allergi	katastrofe	chokolade	chok	klima	klasse
allemand	Alkohol	Allergie	Katastrophe	Schokolade	Shock	Klima	Klasse
néerlandais	alcohol	allergie	catastrophe	chocola	shok	klimaat	klasse
anglais	alcohol	allergy	catastrophe	chocolate	shock	climate	class
français	alcool	allergie	catastrophe	chocolat	choc	climat	classe
italien	alcool	allergia	catastrophe	cioccolato	choc	clima	classe
espagnol	alcohol	alergia	catástrofe	chocolate	choque	clima	clase
portugais	álcool	alergia	catástrofe	chocolate	choque	clima	clase
danois	detektiv	garage	gas	hygiene	metal	teater	tunnel
allemand	Detektiv	Garage	Gas	Hygiene	Metal	Theater	Tunnel
néerlandais	detective	garage	gas	hygiene	metaal	theater	tunnel
anglais	detective	garage	gas	hygiene	metal	theatre	tunnel
français	déctective	garage	gaz	hygiène	métal	théâtre	tunnel
italien	detective	garage	gas	igiene	metallo	teatro	tunnel
espagnol	detective	garaje	gas	higiene	metal	teatro	túnel
portugais	detective	garagem	gás	higiene	metal	teatro	túnel

Tute malsimilaj vortoj (300)

(ne kalkulante la falsajn amikojn)

« allumette »	« briquet »	« mouchoir »	« poubelle »	« pourboire »
ITALIEN	fiammifero	accendino	fazzoletto	mancia
ESPAGNOL	cerilla	mechero	pañuelo	cubo de basura
PORTUGAIS	fósforo	isquiere	lenço	caixote do lixo
FRANÇOIS	allumette	briquet	mouchoir	poubelle
DANOIS	tændstick	cigaret-tænder	lommelærklæde	skraldespand
ALLEMAND	Streichholz	Feuerzeug	Taschentuch	Abfalleimer
NÉERLANDAIS	lucifer	aanstecker	zakdoek	vuilnisbak
ANGLAIS	match	lighter	handkerchief	dustbin
				propina
				gorgeta
				pourboire
				drikkepenge
				Trinkgeld
				fooi
				tip

Pripensoj pri la nunaj tempoj.

Kiam hodiaŭ oni rigardas la ĉirkaŭantan mondon, almenaŭ nian okcidentan parton, videblas nur antaŭsignoj de kadukiĝo ; ĉie fendiĝas la konstruaĵo ! Signoj pri eluzado preciziĝas : la ekonomio rajpas, la homoj grumblas, pensuloj konjektas , la sindikatoj agitadas, la politikistoj travadas, la senlaboreco senĉese ŝvelas kaj la ekonomia kreskado spirmankas; entute, la tradiciaj modeloj ne plu taŭgas. Oni ne plu scias kien oni iras, nek kiel, nek kial. Iuj ŝajnas konservi la direkton, sed la kompasoj frezeziĝas.

La "bona olda" industria societo, modelo de la 19a jarcento, nuntempe reĝustigita al la 20a, montras signojn de grava elĉerpiĝo kaj eksmodiĝo. La skemojn oni devas revidi, la estontecon rekonsideri, kaj reinventi la vivmodojn : unuvorte, la aferstato devas ŝanĝiĝi. Eble ne tuj, ne ĉio per unu fojo, sed baldaŭ kaj profunde . Jen kio estas tutcerta kaj okul-frapa.

Civilizacio, kiu ne plu kapablas doni laboron, kaj esperon, al siaj gejunuloj certe estas survoje, se ne al totala fiasko, almenaŭ al baldaŭa sturmo revolucia. Ankaŭ la rajto al laboro estas homa rajto !

Ĉu solvoj ekzistas ? Unuavide ŝajnas, ke taŭgaranĝo de la labortempoj, reduktado aŭ fleksebleco de la horaroj, kvartaga laborsemajno, parta aŭ duontempa laboro ebligus eliron el la kutimaj rigidaj kadroj de l'ĉiutaga vivo kaj plibone dispartigus la laboreblecojn.

La responsuloj, ĉu politikaj, estroj aŭ sindikataj, finsine okupiĝas pri tiu situacio, sub la premo de la bazo, ĉar strikoj ekstartas pli sovaĝe pro horarkonfliktoj ol pro mondepotuloj. Por forĝi novan kodon pri divido de la tempo en la vivo necesas radikale ŝanĝi la pensmanierojn, la kutimojn kaj la leĝojn.

Tio iras ne ĉiam glate, kiel la antaŭaj progresoj de la homaro; sed mia konvinko estas, ke tio iam estiĝos. Dum la lasta jarcento homoj kliniĝis sub nehumanaj trudadoj de la tiama industria socio, kaj por multe la vivcelo estis havigi al la familio tegmenton super la kapo kaj la ĉiutagan panon. Sed ĉiam ili batalis por limigi la invadon de la laboro en siaj vivoj. Paŝon post paŝo ili sukcesis havi rezultatojn, elŝirante el labortempo horojn, tagojn kaj semajnojn de privata vivo. Ili eĉ atingis, ke oni ilin pagu al ili !

Nuntempe, la problemoj staras antaŭ ni, tiom glacia kaj algebra ekvacio : ĉe unu flanko la homoj, konsumantoj de varoj; ĉe l'altra, maŝinoj, kiuj pli kaj pli anstataŭas la homojn en labortaskoj, kaj eĉ, kiam la homa menso ilin provizas per sufiĉe da donitaĵoj, kapablas mem produkti varojn, sed ne konsumas ilin. Laborigi la maŝinojn kaj liberigi la homon de la antikva malbeno : "Ĉi perĝajnos cian vivon per ŝvito !", jen la respondo.

Sed, ĉu la profitemo, tiom propra al la individuo kiom al la sistemoj, estu ili kapitalismaj aŭ t.n. socialismaj, iam permesos al la racio venki kontraŭ ĝi ? En la respondo al ĉi-tiu demando kuŝas, laŭ mi, la plua irado de la homa specio, aŭ la fiaskado de ties aventuro en la Universo.

BOTSŬ

Filatelio

Les flammes postales, "longstampoj" et "flagstampoj" sur l'Espéranto fleurissent cette année. En général, elles fonctionnent pendant trois mois, reprenant une phrase publicitaire comme à Chambéry et Perpignan plus tôt (Mi estas dulingva kaj vi?) ou signalant un congrès. C'est le cas pour le congrès de Sat-Amikaro à Mittelwihr (il suffit d'envoyer aux organisateurs du congrès le courrier, suffisamment affranchi, que vous désirez voir adressé à vos amis avec ce cachet, adresse: Take-La domo RN83 Rue de Tiefenbach 68920 Wintzenheim-Colmar). Remarquez au passage, ci-dessous, l'élégant motif sur l'espéranto, pont entre les peuples, dû à R. Boré. Pour le cachet sur le congrès de Gray, il est trop tard pour votre courrier (limite 8 Avril) mais le Nacia Esperanto Muzeo 19, Rue V. Hugo 70100 Gray peut vous envoyer, moyennant IOF, une enveloppe avec ce cachet spécial et contenant une fiche d'information sur le musée avec photo en couleurs. Quant au troisième cachet sur le congrès d'Aix-les-Bains, vous remarquerez que l'enveloppe a été tamponnée bien que n'étant pas affranchie. En fait, la machine à oblitérer est tombée en panne lors du 1er jour (16/1) et les lettres spécialement déposées pour recevoir le cachet du 1er jour ne sont parties que le lendemain. En compensation, la Poste a accepté d'acheminer le même nombre de lettres (102) avec le cachet mais sans affranchissement. Une curiosité philatélique !

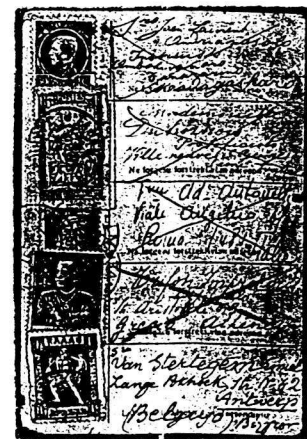
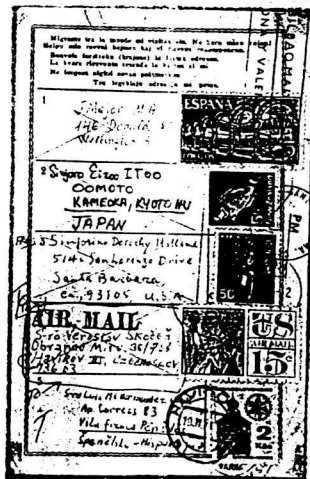
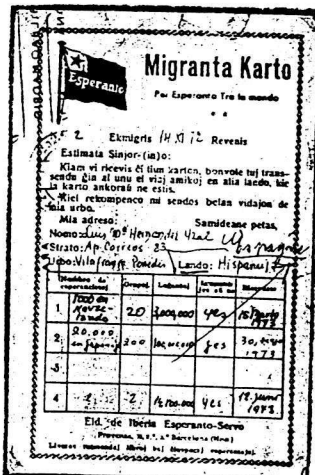

La chronique de Jean Amoureux dans "La philatélie française" de Mars rappelle ce qu'ont été au début du siècle les "migrantaj kartoj" ou cartes itinérantes. Insolite, n'est-ce pas ? Sachez néanmoins, si l'idée vous prenait d'utiliser la formule, qu'en vertu du 4° point de l'article 113 de la Convention de l'Union Postale Universelle ce procédé est interdit maintenant.

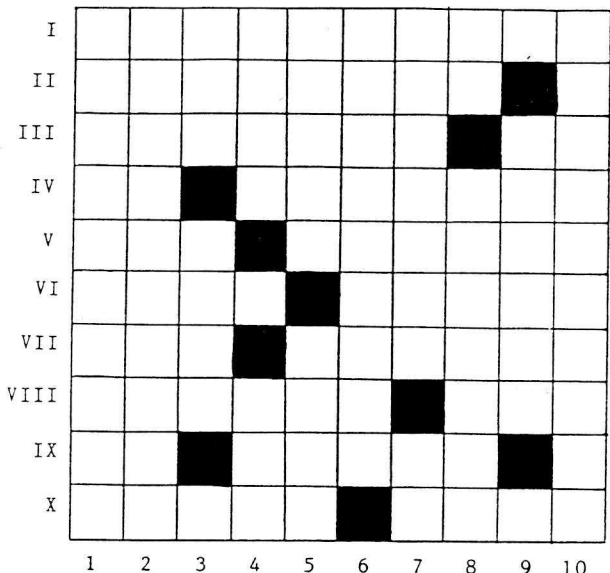
Très en vogue dans les milieux espérantistes du début du siècle, les cartes itinérantes avaient pour but d'être acheminées en chaîne aux quatre coins du monde afin de visualiser géographiquement la diffusion de la langue de Zamenhof. La plus spectaculaire fut la Marie-Thérèse que Marius Vanel, oncle du célèbre acteur Charles Vanel, fit circuler en souvenir de sa fille. Lecture pour Tous n° 2 de 1905 la décrit ainsi : La Marie-Thérèse était écrite en espéranto sur une toile souple et mesurait, dépliée, environ 6 mètres de long ; pliée, elle se réduisait

au format d'une lettre ordinaire. Partie de Paris le 20 avril 1903, elle était de retour à Paris le 25 janvier 1904. Je ne sais pas si quelqu'un est comblé par cette pièce assurément remarquable. Le collectionneur sera déjà bien chanceux s'il arrive à se procurer une carte itinérante de type classique ayant bouclé le circuit postal reliant cinq personnes de pays différents. Le principe était simple. Confectionnées ou imprimées, ces cartes étaient acheminées à découvert (donc affranchies) véhiculant une brève correspondance. L'initiateur de la chaîne adressait

la carte à une personne de son choix. Après avoir répondu aux questions ou rédigé son message, celle-ci l'envoyait à une troisième personne après avoir rayé sa propre adresse, laissant toutefois l'affranchissement antérieur et elle-même affranchissant. Généralement, ces cartes étaient prévues pour cinq correspondants en série, le quatrième destinataire renvoyant au premier expéditeur qui entraînait ainsi en possession de sa carte annotée à chaque étape mais terminant rarement le périple postal d'une façon correcte.

Merci à Jean Amoureux et Raymond Boré qui nous ont fourni les informations pour cette page.

HORIZONTALA

VERTIKALE

solvo de la 131. p.

I	S	U	P	E	R	L	A	T	I	V
II	U	R	I	N	O		M	A	L	E
III	B	E	K		M	K		N	I	S
IV	S	T	R	O	B	O	S	K	O	P
V	T	R	A	M	O	N	T	A	N	E
VI	A	T		E	T	O		O	R	
VII	N	I		O	D	E	R	O		T
VIII	T	A	B	E	R	N	A	K	L	I
IX	I	L	U	R		E	K	R	A	N
X	V		B	O	F	R	O	N	T	O

- I) Jupitera antaŭamor(o).
- II) Nupta kant(o).
- III) Akv(o) en Andoj / Duoncaro.
- IV) s : Akvo / Episkopa konsilant(o).
- V) Duontaŭr(o) / Interligit(a).
- VI) Bovmalsan(o) / Supersigne hardita.
- VII) Papavsuk(o) / Nedev(o).
- VIII) Ĉiele / Sufikso.
- IX) Femal(o) / Figokakt(o).
- X) Romia historiist(o) / Pordobaz(o).

s : sone

- 1) Ĉefepiskop(o) ĉe [4] - 1].
- 2) Kiel la antaŭa.
- 3) Konat(o) de [X] - 1] / Duonartaj(o).
- 4) Greka kern(o) / Ŝtatunuiĝ(o).
- 5) Prieksperimentita simi(o) / Etestr(o) en presejo.
- 6) Il aŭ iŝ !
- 7) Verkero de [X] - 1] / Enpoŝaj(o) de [X] - 1] .
- 8) Duonfamo / PraNapolo en Esperantio !
- 9) Mete(o).
- 10) Maizflav(o).

B. BERTHONNEAU

HUMURO

"Midi Libre" 8/3/95

« Big Benat » va venger la tradition basque

Les artisans de bouche de Bayonne, en réaction à l'ouverture du premier « Mac Donald » au Pays basque, ont lancé hier le « Big Benat », une « préparation alimentaire gastronomique et fortement identitaire » selon ses créateurs.

Le « Big Benat », littéralement « Gros Bernard », ne s'apparente guère au hamburger que par sa présentation dans un pain rond. Tous ses composants, jambon, fromage de brebis, salade et tomate, sont originaires du Pays basque, comme en témoigne sa carte d'identité établie par les charcutiers, bouchers et boulangers à l'origine de « ce plat qui fait de la résistance ».

La présentation du « Big Benat » s'est déroulée sous les remparts de la vieille ville de Bayonne, en forme d'appel solennel aux parents sur « les risques culturels, gustatifs et pondéraux encourus par les chères têtes brunes » des enfants basques.

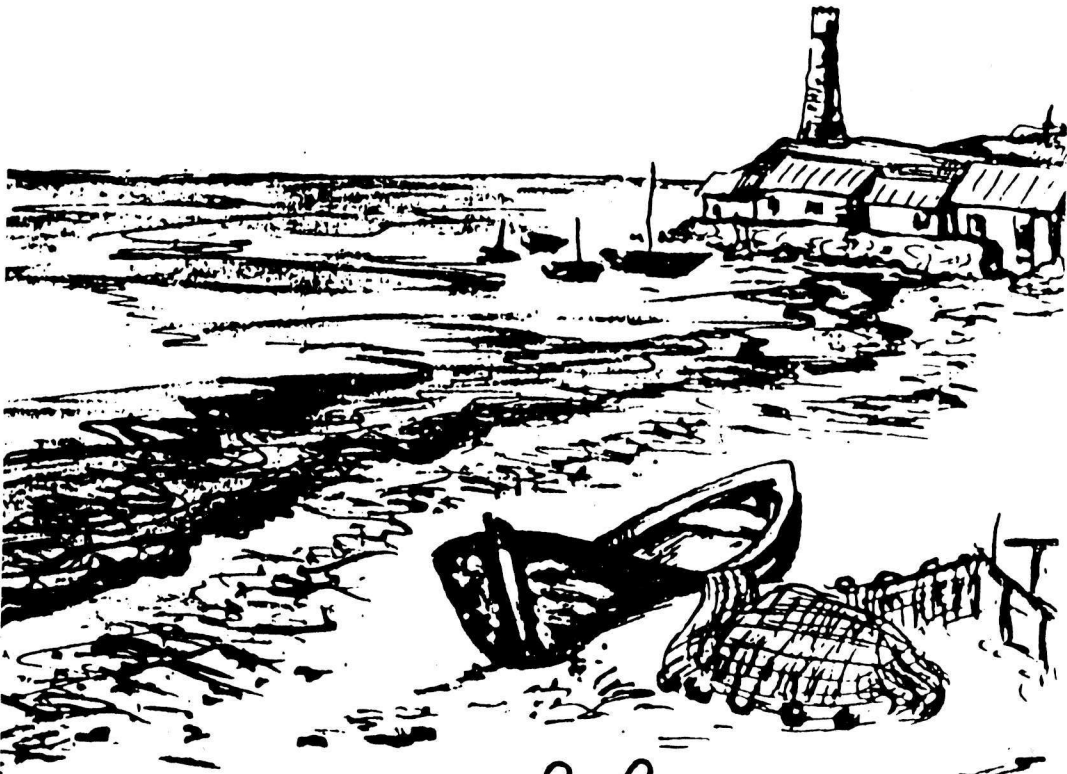
Les membres de L'union commerciale et artisanale, pères de « Big Benat », les ont, notamment, « mis en garde contre le coca, qui provoque des ballonnements de nature à troubler l'harmonie des chants traditionnels ».

Adaptita el "Réponse à tout"

La venonta "Sudfrancia Stelo" aperos komence de Julio. Sendu viajn informojn kaj kontribuojn ĝis la **17deJunio** al : Jean Hénin, Rte de Montcayroux 48500 La Canourgue 66 32 86 36

Internacia Semajno

ce méditerranée

21e SEMAINE INTERNATIONALE D'ESPERANTO
21^a INTERNACIA SEMAJNO DE ESPERANTO
02-09-95 —> 09-09-95
"LE LAZARET" SETE (FRANCIO)

Adresse pendant la semaine (Adreso dum la semajno) :

Maison Familiale "Le Lazaret"
La Corniche 34200 Sete (Francio)
Tel: 33 67 53 22 47

Programme (Programo) :

Matinée: Cours de plusieurs niveaux
Matene: diversnivelaĵ kursoj
Après-midi: excursions, cours ou temps libre
Posttagmeze: ekskursoj, kursoj aŭ libera tempo
Soirée: programme culturel ou divertissements
Vespere: amuzaj, distraĵ kaj kulturaj programoj

Excursions: (Ekskursoj): nombreuses possibilités sur place.
multaĵ eblecoj surloke.

Adhésions: (Aliĝkotizoj): 250 FF avant le 1-er juin
250 FF antaŭ la 1-a de junio
350 FF après cette date
350 FF post tiu dato

gratuit pour les jeunes de moins de 26 ans
senpaga por gejunuloj malpli ol 26 jaroj

Logement: (Loĝado): Au Lazaret, les prix sont les suivants pour une semaine.
En la familia domo, jen la prezoj por unu semajno:

1 personne dans une chambre d'une personne: 1618 FF
1 persono en unpersona ĉambro

1 personne dans une chambre de 2 personnes: 1450 FF
1 persono en dupersona ĉambro

Les prix comprennent la chambre et 3 repas par jour.
La prezoj entenas loĝadon kaj tri manĝojn tage.
La Maison est adaptée aux personnes utilisant des
fauteuils roulants.

La familia domo taŭgas por rulseĝuloj.
Possibilité de camping. Eblas tendumi.
Des hotels sont aussi à votre disposition
Ankaŭ hoteloj estas je via dispono

Réservation du logement (Mendo de loĝado) :

valable après paiement d'une avance de 350 FF.
valoras nur post antaŭpago de 350 FF.

Date limite d'inscription (limdato por aliĝo): 15-07-94

Renseignements, réservations, informations:
Aliĝoj, informoj, klarigoj :

ESPERANTO 5 Rue du Docteur Roux, 34000 Montpellier
Francio Tel: 33 67 54 15 43
Veuillez joindre une enveloppe avec votre adresse.
Bonvolu aldoni koverton kun via adreso.

INTERNACIA SEMAJNO ESPERANTISTA

La kultura Centro de Montpellier proponas al vi lerni aŭ perfektigi vian scipovon pri Esperanto

Profitu, samtempe trapasi agrablajn feriojn en la havenurbo SETE, en ripoza parko de pluraj hektaroj ĉe Mediteranea bordo, dum ideala periodo pro la bona vetero sed ekstere de la somera troahomamaso.

Ĉe ni, vi ĝuos plurnivelajn kursojn kaj, ankaŭ banadon, fiŝkaptadojn, ekskursojn kaj bonan manĝaĵon.

-oO-oO-oO-oO-

SEJOUR LINGUISTIQUE AU BORD DE LA MER

Le Centre Culturel Esperanto de Montpellier vous propose d'apprendre ou de vous perfectionner en Esperanto.

Profitez en même temps de passer d'agréables vacances à SETE, dans un parc reposant de plusieurs hectares au bord de la Méditerranée pendant une période idéale jouissant d'un temps excellent et en dehors de l'afflux estival.

Chez nous, vous pourrez suivre des cours de plusieurs niveaux mais aussi profiter de baignades, pêche, excursions et..... bonne nourriture.

-oO-oO-oO-oO-

SETE (FRANCIO): 02-09-95 -----> 09-09-95

ALIĜILO (BULLETIN D'ADHESION)

Familia Nomo _____
(Nom)

Persona Nomo _____
(Prénom)

Adreso _____
(Adresse)

Tel. Num. _____
(N° de tél.)

(1) Mi loĝos en la familia domo "Le Lazaret"
(Je logerai à la maison "Le Lazaret")

(1) Mi antaŭendas unu liton (1) en unu persona ĉambro
(Je réserve un lit) dans une chambre pour une personne
(1) en dupersona ĉambro
dans une chambre pour deux personnes

(1) Mi ne loĝos en la familia domo "Le Lazaret", sed mi manĝos regule.
Je ne logerai pas à la Maison "Le Lazaret" mais j'y mangerai régulièrement.

(1) forstreku la neutilan linion
(rayer la mention inutile)

ESPERANTO 5 Rue du Docteur Roux 34000 Montpellier (Francio)
Poŝta ĝirkonto en Francio: CCP n° 2361 61 T MONTPELLIER
CENTRE CULTUREL ESPERANTO-SEMAINE INTERNATIONALE

A T T E N T I O N !!!

A T E N T U !!!

Bonvolu aldoni koverton kun via adreso
(Veuillez joindre une enveloppe avec votre adresse)